

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de avocatul Serghei Șteliman, în numele reprezentantului părții vătămate și civile, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2016, în privința inculpatului

*Ursachi Violin Xxxxxxx, născut la
xx xxxxxx xxxx, originar și locuitor al s. Xxxxxxxx, r-
nul Xxxxxx, cetățean al R. Moldova, fără antecedente
penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 11.04.2016 – 03.08.2016,
instanța de apel: 25.08.2016 – 10.10.2016,
instanța de recurs: 19.12.2016 – 15.02.2017.*

Asupra recursului menționat, Colegiul penal

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei din 03 august 2016, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Ursachi Violin a fost condamnat în baza art. 287 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 180 unități convenționale, adică 3600 lei, și în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, la 2 ani închisoare.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul total al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 2 ani închisoare, cu amendă în mărime de 180 unități convenționale, adică 3600 lei.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea i-a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 1 an.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții vătămate Xxxxxx X. prejudiciul material în sumă de 2961,53 lei și prejudiciul moral în mărime de 10.000 lei. În rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

De la inculpat s-a încasat, în beneficiul statului cheltuielile judiciare pentru instrumentarea cauzei penale la etapa urmăririi penale în mărime de 57 lei.

2. Instanța de fond a constatat că, la 30 octombrie 2015, aproximativ ora 22.00, inculpatul Ursachi Violin, aflându-se în fața localului de agrement din s. Pohrebeni, r-nul Orhei, unde se desfășura discoteca, cunoscând că în preajma sa erau prezente și alte persoane, exprimând lipsă de respect și manifestând o neglijare premeditată demonstrativă a conduitei sale în societate, urmărind manifestarea bravurii, demonstrarea atitudinii sale sfidătoare față de cei din jur și conștientizând că acțiunile sale inevitabil deveneau cunoscute persoanelor din preajmă, încălcând grosolan ordinea publică și având drept temei pretinsa altercație dintre fratele său Ursachi G. și Xxxxxx X., a inițiat un conflict verbal cu cel din urmă, timp în care din intenții huliganice, i-a aplicat o lovitură cu palma peste față, de la care numitul a căzut jos, cauzându-i părții vătămate dureri și suferințe fizice.

Tot el, la aceeași dată și oră, aflându-se în același loc și continuându-și acțiunile sale infracționale în aceleași circumstanțe, urmărind scopul de răzbunare și provocare a leziunilor corporale, în timp ce Xxxxxx X. se afla jos, ca rezultat al loviturii precedente, în mod intenționat i-a aplicat în continuare lui Xxxxxx X. o lovitură puternică cu piciorul în regiunea capului, provocându-i leziuni corporale manifestate prin fractură închisă de mandibulă cu deplasare de fragmente, traumatism cranio – cerebral manifestat prin comoție cerebrală, care, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 77 D din 28.03.2006, în comun se califică ca vătămare corporală medie.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut în totalitate vina și faptele indicate în rechizitoriu, solicitând examinarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Deoarece probele administrate i-au confirmat integral vinovăția, instanța a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, ca huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, acțiuni care, prin conținutul lor se deosebesc printr-un cinism și obrăznicie deosebită și în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, ca vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art. 151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 – 77 Cod penal, că infracțiunile comise de inculpat se atribuie la categoria celor mai puțin grave, că acesta s-a căit sincer și a săvârșit o infracțiune pentru prima dată, că nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, că la locul de trai se caracterizează pozitiv, că circumstanțe agravante nu s-au stabilit, concluzionând că corectarea și reeducarea lui este posibilă fără izolare de societate.

Totodată, instanța a statuat că partea vătămată a înaintat o acțiune civilă, solicitând încasarea de la inculpat a cheltuielilor suportate pentru tratamentul medical în sumă de 2961,53 lei și a prejudiciului moral în mărime de 20.000 lei.

În partea reparării prejudiciului material, acțiunea civilă urmează a fi admisă, suma prejudiciului fiind confirmată prin cecurile de procurare a medicamentelor.

Potrivit art. 1423 Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate părții vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al părții vătămate.

Ținând seama că partea vătămată, în rezultatul acțiunilor inculpatului, a suportat suferințe fizice și psihice care s-au reflectat negativ asupra stării lui de sănătate, urmează a fi încasat și prejudiciul moral de la inculpat, în cuantum de 10.000 lei.

3. Inculpatul, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat pe art. 287 alin. (1) Cod penal, din lipsa semnelor infracțiunii incriminate, iar prejudiciul moral încasat de la el în beneficiul părții vătămate să fie redus până la 4000 lei.

Apelantul a indicat că a recunoscut probele administrate la urmărirea penală, însă nu s-a expus și referitor la calificarea acțiunilor de către organul de urmărire penală.

Nu a încălcat liniștea și ordinea publică prin acțiunile sale, nefiind perturbată activitatea centrului de agrement.

Deci, el trebuia să fie achitat pe art. 287 alin. (1) Cod penal, din motivul lipsei semnelor infracțiunii.

Inițiatorul conflictului a fost partea vătămată, care a provocat conflictul și ulterior bătaia.

A achitat paguba materială, însă prejudiciul moral este exagerat de mare.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2016, apelul a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții vătămate Xxxxx X. prejudiciul material în mărime de 1350,37 lei și prejudiciul moral în mărime de 5000 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că judecarea cauzei s-a desfășurat în procedura simplificată de judecare a cauzei în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală.

Conform pct. 30 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 13 din 16.12.2013 „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, de către instanțele judecătorești”, împotriva sentinței adoptate de prima instanță în

urma judecării în procedura simplificată, părțile pot exercita calea de atac a apelului, sub aspectul individualizării pedepsei.

Deci, instanța de apel este obligată să verifice în principiu îndeplinirea cerințelor dispozițiilor art. 364¹ alin. (1) și (4) Cod de procedură penală și nu poate reține o altă situație de fapt și o altă încadrare juridică decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

Or, starea de fapt și de drept se află în concordanță deplină cu materialele cauzei și corect a fost statuată de către instanța de fond, care a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate din punct de vedere al utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege, încadrând just acțiunile inculpatului în baza dispozițiilor art. 287 alin. (1) și 152 alin. (1) Cod penal.

La fel, instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor din art. 7, 61, 75 Cod penal la stabilirea pedepsei inculpatului, care a fost corect și echitabil individualizată.

În același timp, instanța de fond, la admiterea integrală a prejudiciului material invocat de partea vătămată, nu a examinat mijloacele de probă prezentate în acest sens.

Astfel, o parte din cecuri datează cu 13.03.2015, dată anterioară comiterii faptei incriminate inculpatului – 30.10.2015.

Totodată, nu pot fi luate în considerare bonurile de plată pentru procurarea gumelor de mestecat, nefiind nici o legătură de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciul cauzat părții vătămate, cât și bonurile anexate care nu au un caracter lizibil, nefiind clară data efectuării achiziției și denumirea produselor achiziționate.

Potrivit prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiectivelor sale, dacă legea nu dispune altfel.

Or, partea vătămată în cadrul acțiunii civile nu a indicat în detaliu cheltuielile de tratament și nu a prezentat careva probe pertinente, și utile care să confirme suma în mărime de 2961,53 lei, în calitate de prejudiciu material.

La fel, nu pot fi luate în calcul și bonurile pentru cheltuieli de transport, dat fiind că din acestea nu rezultă ruta de deplasare, data și prețul biletelor, iar în cadrul acțiunii civile, reprezentantul părții vătămate nu a solicitat încasarea prejudiciului pentru cheltuieli de transport.

Astfel, urmează a fi încasat din contul inculpatului prejudiciul material în mărime de doar 1350,37 lei.

Pe lângă aceasta, suma de 10.000 lei, încasată cu titlu de prejudiciu moral de instanța de fond, este una exagerată, nefiind luate în calcul caracterul și gravitatea suferințelor fizice cauzate persoanei vătămate, gradul vinovăției autorului prejudiciului, personalitatea inculpatului cât și comportamentul pre și postinfracțional al părții vătămate, fiind astfel, oportună încasarea din contul inculpatului a prejudiciului moral în mărime de 5000 lei.

5. Avocatul Serghei Șteliman, a declarat recurs ordinar în numele părții vătămate și civile, în care solicită casarea acestei decizii, cu menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul a invocat că instanța de apel nu a ținut cont, că părții vătămate i-au fost cauzate leziuni corporale medii, că suferințele fizice și psihice au fost deosebit de mari, el fiind nevoit să suporte tratament îndelungat. Suferințele fizice nu s-au limitat nemijlocit la momentul când a fost bătut, dar au continuat un timp mai îndelungat pe toată durata vindecării leziunilor corporale. Suferințele psihice, la fel au fost pronunțate, așa cum partea vătămată a fost bătută în public, în mod demonstrativ în prezența unui număr mare de cunoscuți care au fost martori oculari ai înjosirilor suportate de ultimul. Suferințele psihice ale părții vătămate au fost cu atât mai mult pronunțate, deoarece este minor iar psihicul lui încă nu s-a format pe deplin, fiind supus unei zdruncinări considerabile.

Conform practicii judiciare, se încasează prejudiciu moral în cuantum de 5000 lei în cazul comiterii leziunilor corporale ușoare, precum comoția cerebrală, în cadrul unei contravenții comise în privința unei persoane adulte. În cazul cauzării leziunii corporale medii, mai ales în privința unui minor, însoțită de huliganism, un cuantum al prejudiciului moral în mărime de 5000 lei nu este unul rezonabil, ba chiar unul extrem de diminuat. În astfel de cazuri, potrivit practicii judiciare, se încasează un prejudiciu moral mult mai mare, iar cuantumul de 5000 lei, în circumstanțele descrise, nicidecum nu poate aduce o satisfacție echitabilă.

Instanța de apel a admis o jurisdicție selectivă, nemotivând cu nimic de ce a considerat că un prejudiciu în mărime de 10.000 lei, încasat de instanța de fond ar fi unul prea mare, limitându-se la o simplă frază că „acest cuantum este prea mare”, astfel, soluția instanței fiind expusă neclar în această parte.

Instanța de apel nu a luat în considerație faptul că numărul biletelor de transport poate fi comparat cu numărul de acțiuni procesuale (examinarea medico-legală, audieri, ședințe etc.) la care a participat partea vătămată și procesele verbale despre efectuarea cărora sunt la materialele dosarului, iar dacă pe bilete nu este indicată data, forma biletului de călătorie nu-i este imputabilă părții vătămate, și nu poate servi drept temei de respingere a pretențiilor sale privind încasarea cheltuielilor de transport, cu atât mai mult că în localitatea unde locuiește el, nu este gară auto și biletele de călătorie se eliberează nemijlocit de șofer, iar șoferii eliberează biletele doar în așa formă. Astfel, prin neîncasarea cheltuielilor de transport din motiv că în bilete nu este indicată data, instanța de apel a comis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală –hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, *motivarea soluției este expusă neclar*, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens. Conform art. 6 pct. 11¹⁾ Cod de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor.

Sub acest aspect se reține că recursul ordinar este fondat în drept pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, inclusiv pe temeiurile că instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Însă, în recursul respectiv, în pofida prevederilor enunțate, nu este specificat, în raport cu relevanțele conținute în partea descriptivă a hotărârii contestate, care ar fi esența circumstanțelor că instanța de apel ar fi admis o eroare gravă de fapt, raportată la exigențele art. 6 pct. 11¹⁾ Cod de procedură penală, care ar fi afectat soluția instanței, omițându-se motivarea ilegalității deciziei atacate în acest sens, cu indicarea unor concrete erori în aspectul vizat (*pct. 5. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că recursul declarat nu întrunește condițiile de conținut în partea vizată, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al avocatului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Or, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite, cât și critica privind evaluarea concretă a pertinentei și veridicității probelor scrise, invocată în descriptivul deciziei instanței de apel (*pct. 4., 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind soluționarea acțiunii civile în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, corect ținând cont de prevederile art. 1398 alin. (1), 1418, 1423 Cod civil, 101 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, conform cărora cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repara

prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune. În caz de vătămare a integrității corporale sau de altă vătămare a sănătății, autorul prejudiciului are obligația să compenseze persoanei vătămate cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea sănătății – de tratament, etc. **Mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată** în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. **Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată**, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate. Fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Judecătorul apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege, instanța de apel just, argumentat și în limitele competenței legale deliberând asupra cuantumului despăgubirilor materiale și mărimii compensației pentru prejudiciul moral cauzat prin infracțiune.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*). Art. 6 din CEDO impune în special, în sarcina „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora. Deși este adevărat că obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (*hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos*).

Totodată, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat probele și circumstanțele cauzei, în latura civilă.

Însă, pornind de la relevanțele art. 6 pct. 11¹, 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura civilă în alt sens decât cel pe care îl propune avocatul este o competență și prerogativă legală a acestei

instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursul de pe rol au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (pct. 3. – 5. din decizie), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul *Bujnița versus Moldova*).

Pe lângă aceasta, temeiul invocat de recurent ca: „*motivarea soluției este expusă neclar*”, nu este prevăzut în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, adică nu are niciun suport legal (pct. 5. din decizie).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce recursul de pe rol este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Serghei Șteliman, în numele reprezentantului părții vătămate și civile, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2016, în privința inculpatului Ursachi Violin Xxxxxxx, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 15 martie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco